

แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2^{*}
GUIDELINES FOR DEVELOPING INTERNAL EDUCATIONAL SUPERVISION OF
BAN PHOB PHRA COMMUNITY SCHOOL BE UNDER THE TAK
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ปวรรณณัฐ หลวงธิจา^{*}, สุนทร ทองคำพงษ์, สิริกร ชุ่มเซย

Pawanran Lounghthija^{*}, Sunate Tongkumphon, Sirikorn Chumchery

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: toey55181400133@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 และ 2) หาแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยใช้การวิจัยแบบผสม การวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้น คือ ขั้นศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาภายใน และขั้นการหาแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายใน ประชากรเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ 58 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนิเทศการศึกษาภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ตามลำดับ ปัญหาการนิเทศการศึกษาภายใน คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศยังปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง ครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดทางเลือกแก้ปัญหา ระยะ เวลาในปฏิทินไม่สอดคล้องกับกิจกรรม การสอน และการประเมินผลการนิเทศไม่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายใน คือ สถานศึกษาควรมีการประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อนำข้อมูลมารวบรวมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้ถูกต้อง มีการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ให้การนิเทศที่ทุกคนยอมรับในความรู้ ให้มีการจัดกิจกรรมสะท้อนผลด้วยการประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และนำผลการวิเคราะห์บริบทมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติในแผนการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การนิเทศการศึกษา, การนิเทศภายใน

Abstract

This research aimed to 1) Study the conditions and problems of internal educational supervision of Ban Phop Phra community school be under the Tak primary educational service

* Received August 13, 2024; Revised September 7, 2024; Accepted September 13, 2024

area office 2, and 2) Find ways to develop internal educational supervision of Ban Phop Phra community school be under the Tak primary educational service area office 2, using mixed method research. The research was divided into 2 steps: studying the conditions and problems internal educational supervision and finding to develop internal educational supervision. The population consisted of 58 school administrators and teachers of Ban Phop Phra community school and 9 qualified persons. The instruments were questionnaires and structured interviews. Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results of the research found that the overall conditions of internal educational supervision were at a high level, highest to lowest. They were planning supervision, conducting supervision, evaluating supervision results, studying current conditions, problems, and needs, respectively. The problems of internal educational supervision were organizing development activities to provide teachers with knowledge and understanding of the supervision process, but they were not implemented continuously. Teachers did not participate in determining alternatives to solve the problems, the time period in the calendar was not consistent with teaching activities, and the evaluation of supervision results did not focus on student quality. The guidelines for developing internal educational supervision were: Educational institutions should hold meetings with all relevant parties to gather data to analyze the environment correctly. They should appoint supervisors whose knowledge is accepted by everyone. They should organize activities to reflect on the results by holding meetings of professional learning communities. They should use the results of the context analysis to determine the vision, mission, goals, and guidelines for the school's internal educational supervision plan.

Keywords: Development Guidelines, Educational Supervision, Internal Supervision

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวถึงการปฏิรูปประเทศให้มีกลไกระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู ให้ได้ผู้ที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบ คุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับให้ผู้เรียน สามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายสอดคล้องกัน ทั้งระดับพื้นที่และระดับชาติ (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2560) ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่งและมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ 21 ออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทของครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการ และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต และแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กำหนดให้มีการพัฒนา ศักยภาพของคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานความเป็น พลเมืองไทยและที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาทุกระดับสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตรงตามหลักสูตรให้ มีคุณภาพ มีระบบวัด ติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การจะจัด การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดคุณภาพดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา คือ การบริหาร การเรียนการสอนและการนิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจ จำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ ทันท่วงทีสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1, 2563)

การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ช่วยประสานงานและสร้างความร่วมมือให้มีความเข้าใจอันดีระหว่าง งานทุกงานที่เกี่ยวข้องกัน สร้างความมั่นใจในวิชาชีพครูหรือเป็นการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือให้ครูมีโอกาสดำเนิน การพัฒนาให้มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ครูรับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ชลขันธ์ นุกอง, 2564) สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายใน เนื่องจากการ เปลี่ยนแปลงในทุกด้านของยุคปัจจุบัน การขาดแคลนอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ที่ไม่สัมพันธ์กับจำนวนสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่อาศัยผู้มีความเชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดมาตรฐานใกล้เคียงกัน การประสานและสร้าง ความสัมพันธ์อันดีในการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน คือ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะตรงตามหลักสูตรกำหนด (อานิตา โส๊ะแห, 2565) โดยมีการดำเนินงานตาม กระบวนการเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อ และเครื่องมือการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน การศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดเป้าหมาย แนวทางและกรอบการดำเนินงานในการวางแผนร่วมกันให้เกิด การพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง (สุดคณิง นาสา, 2564)

จากรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา ปีงบประมาณ 2564 เฉพาะระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัด ตาก พบว่า ร้อยละนักเรียนที่มีผลสอบ O-net ปีการศึกษา 2563 มากกว่า 50 คะแนน มากที่สุด คือ วิชา ภาษาไทย ร้อยละ 32.53 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 7.59 คณิตศาสตร์ ร้อยละ 6.93 และภาษาอังกฤษ ร้อยละ 5.01 ตามลำดับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) รวมทั้งรายงานคุณภาพการศึกษาของจังหวัดตาก พบว่า ภาษาไทย ร้อยละ 51.00 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 36.97 คณิตศาสตร์ ร้อยละ 31.21 และภาษาอังกฤษ ร้อยละ 33.14 (องค์การ บริหารส่วนจังหวัดตาก, 2565) ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ได้ขับเคลื่อนภารกิจโดยใช้ แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการพัฒนาการศึกษา ภายใต้กลยุทธ์ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนปลอดภัย จากภัยทุกรูปแบบ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ยกย่องคุณภาพ การศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร ซึ่งจากการดำเนินงาน ตามด้านประสิทธิภาพการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมลดลง ร้อยละ 2.42 และลดลงร้อยละ 6.44 เมื่อเทียบกับระดับประเทศ โดยวิชาภาษาไทยลดลงมากที่สุดร้อยละ 7.72 และร้อยละ 8.89 ตามลำดับ ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมลดลงร้อยละ 1.77 และลดลงร้อยละ 4.83 เมื่อเทียบกับระดับประเทศ โดยวิชาภาษาไทยลดลงมากที่สุดร้อยละ 5.26 และร้อยละ 8.22 ตามลำดับ และระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ในภาพรวมลดลงร้อยละ 1.31 และลดลงร้อยละ 0.21 เมื่อเทียบกับระดับประเทศ โดยวิชา ภาษาอังกฤษลดลงมากที่สุดร้อยละ 3.50 และร้อยละ 0.35 ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการประเมินของหน่วยงาน ระดับจังหวัดและระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2566) ซึ่งเป็นผลการ ดำเนินงานที่ยังไม่น่าพอใจ

โรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เป็นโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564 ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 4 มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการศึกษาว่า ควรมีการพัฒนากระบวนการกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง มีการจัดเก็บข้อมูล จัดทำรายงานผลการดำเนินงานให้ชัดเจนด้วยวิธีการที่หลากหลาย (สำนักงานรับรอง

มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2564) ซึ่งจากการศึกษารายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2565 ได้มีการกำหนดโครงการนิเทศและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนไว้ในรายงาน แต่ไม่ปรากฏผลการดำเนินงานว่ามีสภาพเป็นอย่างไร แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนอาจจะยังไม่เป็นระบบขาดความต่อเนื่องสม่ำเสมอ การศึกษาปัญหาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระว่ามีสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศเป็นอย่างไร มีปัญหาในการดำเนินงานอะไรบ้าง ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการหาแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ รวมทั้งได้ขอเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษา บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีวิธีดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 58 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน และครูผู้สอนจำนวน 54 คน

เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบปรนัยกำหนดคำตอบให้เลือก (Multiple Choice) ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating five scale) และตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกตอบมากกว่า 1 คำตอบ (Multiple Response) โดยมีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. นำนิยามปฏิบัติการมาวิเคราะห์ กำหนดตัวชี้วัดแล้วกร่างเป็นข้อคำถามสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ
2. นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม ความครอบคลุมเนื้อหาและความถูกต้องของการใช้ภาษา ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
3. จัดพิมพ์เป็นฉบับใหม่เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข
4. นำผลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence : IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00 ทุกข้อ
5. นำไปหาประสิทธิภาพโดยการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนห้วยน้ำนักวิทยา จำนวน 30 คน เป็นการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .959

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นเพื่อขอเก็บข้อมูลการวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ ขออนุญาตชี้แจง แจกแบบสอบถามและนัดหมายการเก็บแบบสอบถามคืน ถึงกำหนดผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืน 58 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์และประมวลผลแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติตามประเภทของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2 มีวิธีดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติเบื้องต้นที่กำหนด คือ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทบัณฑิตทางการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่ต่ำกว่า 3 ปี ประกอบด้วย นักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Structure Interview) เป็นข้อคำถามความคิดเห็นปลายเปิด (Open-end) จำนวน 4 ข้อ โดยการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแล้ว นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 สภาพการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายใน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ละชั้น ชั้นละ 3 ข้อ และปัญหาการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายใน ข้อที่มีค่าร้อยละสูงที่สุดแต่ละชั้น ๆ ละ 3 ข้อ นำมาสรุปอุปนัยเพื่อยกร่างเป็นข้อคำถาม นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องการใช้ภาษา ความครอบคลุมสอดคล้องกับเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข จัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับใหม่เพื่อใช้เก็บข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประสานขออนุญาตกับผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการส่วนตัว เสนอชื่อและขอหนังสือแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ส่งหนังสือและแบบสัมภาษณ์ นัดหมายและดำเนินการตามที่กำหนด นำบันทึกผลการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการสัมภาษณ์มาพิมพ์สรุปประมวลรายชั้นเรียงรายบุคคล สรุปอุปนัย วิเคราะห์ความสอดคล้องความคิดเห็นด้วยตารางวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ จัดลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำ เสนอในรูปตารางวิเคราะห์เนื้อหาตามลำดับ อภิปรายได้ตารางด้วยความเรียง

ผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2 ผลการวิจัยโดยรวมและรายชั้น แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายใน โดยรวม

ชั้น	รายการ	สภาพการดำเนินการ		แปลผล
		μ	σ	
1	การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ	4.29	0.53	มาก
2	การวางแผนการนิเทศ	4.42	0.53	มาก
3	การปฏิบัติการนิเทศ	4.35	0.52	มาก
4	การประเมินผลการนิเทศ	4.33	0.51	มาก
	โดยรวม	4.35	0.49	มาก

ตารางที่ 1 พบว่า สภาพการณ์เทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.49$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ การวางแผนการนิเทศ สูงที่สุด ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.53$) รองลงมา คือ การปฏิบัติการนิเทศ ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.52$) และการประเมินผลการนิเทศ ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.51$) ส่วนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ต่ำที่สุด ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.53$) ตามลำดับ

ดังนั้น สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อการจัดทำปฏิทินการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนที่ชัดเจน ครอบคลุมการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของครู และมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนเพื่อทบทวนให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ

2. ปัญหาการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ปัญหาที่พบสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศภายในไม่ต่อเนื่องและไม่ตรงกับความต้องการของครู ร้อยละ 18.96 สูงที่สุด รองลงมา คือ การนำผลการวิเคราะห์บริบทไปกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและวิธีการปฏิบัติยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 12.07 และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ร้อยละ 10.34 ตามลำดับ

2.2 ขั้นการวางแผนการนิเทศ ปัญหาที่พบสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การตัดสินใจกำหนดทางเลือกแก้ปัญหาในแผนการนิเทศไม่ได้มาจากการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนทั้งหมด ร้อยละ 19.30 สูงที่สุด รองลงมา คือ การกำหนดทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานยังไม่เพียงพอเหมาะสมกับปริมาณของกิจกรรมที่กำหนดไว้ ร้อยละ 12.28 และการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการนิเทศไม่ครอบคลุมปัญหาการดำเนินการกับครูผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการเสนอแต่งตั้งผู้รับผิดชอบให้การนิเทศภายใน ร้อยละ 7.02 เท่ากันตามลำดับ

2.3 ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ ปัญหาที่พบสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การกำหนดระยะเวลาในปฏิทินการปฏิบัติงานไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน กับการเสวนาทบทวนการดำเนินงานไม่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร้อยละ 12.28 สูงที่สุดเท่ากัน และโรงเรียนไม่ได้จัดให้มีการทบทวนผลการดำเนินงานก่อนมีการปฏิบัติ กับการดำเนินงานของผู้รับผิดชอบยังไม่ครอบคลุมกิจกรรมที่ระบุในแผนการนิเทศ ร้อยละ 5.26 เท่ากันตามลำดับ

2.4 ขั้นการประเมินผลการนิเทศ ปัญหาที่พบสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การประเมินผลการนิเทศเน้นที่ผลการปฏิบัติงานของครูมากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ร้อยละ 18.97 สูงที่สุด รองลงมา คือ โรงเรียนไม่นำผลการรายงานการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาแผนการนิเทศ ร้อยละ 10.35 และการกำหนดเครื่องมือการเก็บข้อมูลยังไม่มีความหลากหลาย และไม่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรม ร้อยละ 6.90 ตามลำดับ

ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องจัดกิจกรรมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศภายในให้ต่อเนื่อง ตรงกับความต้องการ ให้ครูผู้สอนทั้งหมดมีส่วนร่วมตัดสินใจกำหนดแนวทางแก้ปัญหาในแผนการนิเทศ มีการกำหนดวันเวลาการดำเนินการให้ชัดเจน สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเน้นประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนมากกว่าการปฏิบัติงานของครู

3. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีผลการวิจัย ดังนี้

3.1 ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ สถานศึกษาควรมีการประชุมเพื่อนำข้อมูลมาร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้ครอบคลุมถูกต้องตามหลักการ (ความถี่ = 8) สูงที่สุด รองลงมา คือ

ควรส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่เป็นปัญหา อุปสรรค เพื่อจัดลำดับความสำคัญและกำหนดแนวทางแก้ไข (ความถี่ = 7) และควรมีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้กำหนดทิศทางการดำเนินการในแผนพัฒนาการนิเทศ (ความถี่ = 6) ตามลำดับ

3.2 ขั้นการวางแผนการนิเทศ สถานศึกษาควรจัดการประชุมร่วมกันทุกฝ่ายเพื่อแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ให้การนิเทศที่ทุกคนยอมรับในความรู้ความสามารถ (ความถี่ = 8) สูงที่สุด รองลงมา คือ ควรจัดทำแผนงาน โครงการกรอบการใช้งบประมาณการนิเทศภายในให้ครอบคลุมกิจกรรมอย่างชัดเจน (ความถี่ = 7) และควรมีการทบทวนพัฒนาให้ความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศภายในแก่ผู้ให้การนิเทศ (ความถี่ = 6) ตามลำดับ

3.3 ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ สถานศึกษาควรมีการกำกับติดตามการจัดกิจกรรมสะท้อนผลด้วยการประชุมกลุ่ม PLC หลังการนิเทศอย่างจริงจัง (ความถี่ = 8) สูงที่สุด รองลงมา คือ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศให้ร่วมรับผิดชอบกับครูผู้สอนจัดทำปฏิทินการนิเทศ (ความถี่ = 7) และควรมีการอบรมทบทวนให้ความรู้ในความสำเร็จของกระบวนการนิเทศแก่บุคลากรทุกคนอย่างทั่วถึง (ความถี่ = 6) ตามลำดับ

3.4 ขั้นการประเมินผลการนิเทศ ควรให้ทุกฝ่ายนำผลการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติในแผน (ความถี่ = 8) สูงที่สุด รองลงมา คือ ควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์สาเหตุปัญหา อุปสรรคเพื่อนำไปเป็นข้อมูลตัดสินใจวางแผนการนิเทศ (ความถี่ = 7) และควรมีเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลการนิเทศแบบเดียวกันทั้งโรงเรียน (ความถี่ = 6) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า เพื่อให้การดำเนินการนิเทศภายในมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สถานศึกษาควรมีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ให้ครอบคลุมถูกต้อง แต่งตั้งผู้รับผิดชอบจากครูที่ได้รับการยอมรับในความรู้ความสามารถ กำกับติดตามการจัดกิจกรรมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการนำผลการดำเนินงานมาใช้เป็นข้อมูลกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาคณาการศึกษาศึกษา

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคตาก เขต 2 ผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปราย มีดังนี้

1. สภาพการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคตาก เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมการ มีการร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนของครู กำหนดวิสัยทัศน์คุณภาพงานวิชาการ วางแผนการนิเทศโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนดวิธีการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติ มีการทบทวนบริบทงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก มีการกำกับ ติดตามการนำไปปฏิบัติ และนำผลการประเมินไปจัดทำรายงานเป็นข้อมูลปรับปรุงการปฏิบัติงาน เป็นตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวไว้ว่าการนิเทศภายในมี 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนดำเนินการ การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การปฏิบัติตามแผน การติดตามและประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) และการศึกษาของณัฐกิตต์ วงษ์สามารถ เรื่องการพัฒนาแนวทาง การนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีขั้นตอนการนิเทศการศึกษาภายใน 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน การดำเนินการ การติดตามและประเมินผล และพบว่า โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นกัน (ณัฐกิตต์ วงษ์สามารถ, 2566)

2. ปัญหาการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 แต่ละชั้นมีผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ พบว่า การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศภายในไม่ต่อเนื่องและไม่ตรงกับความต้องการของครู ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการวิเคราะห์แนวปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อจัดทำเป็นคู่มือการนิเทศให้ตรงกับความต้องการใช้งาน มีการปฏิบัติต่ำที่สุด ทำให้การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และวิธีการจัดกิจกรรมไม่ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน และการศึกษาของบุญยวีร์ นามปวน เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า สภาพการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมาย มีการปฏิบัติต่ำเช่นกัน (บุญยวีร์ นามปวน, 2565)

2.2 ขั้นการวางแผนการนิเทศ พบว่า การตัดสินใจกำหนดทางเลือกแก้ปัญหาในแผนการนิเทศไม่ได้ มาจากการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนทั้งหมด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ โรงเรียนไม่นำผลการศึกษาความต้องการมาวางแผนการนิเทศภายในของโรงเรียนตามความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน การวางแผนจึงไม่สอดคล้องกับบริบทและเป้าหมายที่ต้องการ และการศึกษาของสุกัญญา ผดุงเทศ เรื่องแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของกลุ่มโรงเรียนแม่กุ-มอหวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า การวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายใน มีปัญหาสูงที่สุด (สุกัญญา ผดุงเทศ, 2565)

2.3 ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ พบว่า การกำหนดระยะเวลาในปฏิทินการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน และการเสวนาทบทวนการดำเนินงานไม่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดประชุมสะท้อนผลการนิเทศเพื่อวิเคราะห์ปัญหา นำผลไปปรับปรุงพัฒนาแผนการนิเทศ ต่ำที่สุด ทำให้การปฏิบัติการนิเทศไม่เป็นไปตามที่กำหนด และการศึกษาของณัฏฐกิตต์ วงษ์สามารถ เรื่องการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ผู้บริหาร ครู ร่วมกันดำเนินการกิจกรรมการนิเทศด้วยความยืดหยุ่นเหมาะสม มีปัญหาสูงที่สุด (ณัฏฐกิตต์ วงษ์สามารถ, 2566)

2.4 ขั้นการประเมินผลการนิเทศ พบว่า การประเมินผลการนิเทศเน้นที่ผลการปฏิบัติงานของครูมากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ มีการนำผลการวิเคราะห์ปัญหาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการนิเทศภายในเพื่อสรุปผล ต่ำที่สุด การใช้ประโยชน์จากการประเมินผลไม่เกิดการพัฒนาให้แผนการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และการศึกษาของสุกัญญา ผดุงเทศ เรื่องแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของกลุ่มโรงเรียนแม่กุ-มอหวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า การวางแผนและกำหนดแนวทางการประเมินผลการนิเทศ มีปัญหาสูงที่สุด (สุกัญญา ผดุงเทศ, 2565)

3. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีผลการวิจัยควรนำมาอภิปรายตามลำดับ ดังนี้

3.1 ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ พบว่า สถานศึกษาควรมีการประชุมเพื่อนำข้อมูลมาร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้ครอบคลุมถูกต้องตามหลักการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ กระบวนการร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่เป็นปัจจัยภายใน กับอุปสรรคและโอกาสที่เป็นปัจจัยภายนอก มาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นทิศทางที่ควรปฏิบัติ และการศึกษาของกานต์ธีรา ธรรมสา เรื่องการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า สถานศึกษาควรมีการประชุมเตรียมความพร้อมร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อม กำหนดความต้องการจำเป็น (กานต์ธีรา ธรรมสา, 2565)

3.2 ขั้นการวางแผนการนิเทศ พบว่า สถานศึกษาควรจัดการประชุมร่วมกันทุกฝ่ายเพื่อแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ให้การนิเทศที่ทุกคนยอมรับในความรู้ความสามารถ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน จะช่วยให้เกิดการระดมความคิดอย่างกว้างขวาง ผลการประชุมจะเป็นที่ยอมรับด้วยความเต็มใจ การนำไปปฏิบัติเกิดการยอมรับและมีความราบรื่น การให้มีการแต่งตั้งผู้ให้การนิเทศโดยความเห็นชอบของที่ประชุมจึงเป็นการสร้างความชอบธรรมและการยอมรับในตัวบุคคล และการศึกษาของสัณยัญญา ผดุงเทศ เรื่อง แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของกลุ่มโรงเรียนแม่กุ-มหาวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ควรมีการประชุมวางแผนการนิเทศ กำหนดปฏิทินปฏิบัติการนิเทศและกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางการนิเทศภายในอย่างชัดเจน (สัณยัญญา ผดุงเทศ, 2565)

3.3 ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ พบว่า สถานศึกษาควรมีการกำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมสะท้อนผลด้วยการประชุมกลุ่ม PLC หลังการนิเทศอย่างจริงจัง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันโดยตรงเป็นกลุ่ม จะทำให้การเสนอความคิดมีอย่างกว้างขวาง และการศึกษาของบุญยวีร์ นามปวน เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (บุญยวีร์ นามปวน, 2565)

3.4 ขั้นการประเมินผลการนิเทศ พบว่า สถานศึกษาควรให้ทุกฝ่ายนำผลการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติในแผน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแผนการดำเนินงานที่มีความครอบคลุมครบถ้วน จะช่วยให้การนำแผนไปปฏิบัติได้เป็นระบบครบทุกขั้นตอน และการศึกษาของณัฏฐกิตต์ วงษ์สามารถ เรื่องการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ควรมีการวิเคราะห์ผลสำเร็จของการปรับปรุงผลการดำเนินงาน ร่วมกันประเมินการดำเนินการนิเทศภายในแต่ละกิจกรรมอย่างเป็นระบบ (ณัฏฐกิตต์ วงษ์สามารถ, 2566)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก การวางแผนการนิเทศ มีสภาพการปฏิบัติสูงที่สุด รองลงมา คือ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผล การนิเทศ ส่วนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีสภาพการปฏิบัติต่ำที่สุด ตามลำดับ ปัญหาการดำเนินการที่พบสูงสุดในแต่ละขั้นโดยสรุป คือ ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ พบว่า การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศภายในไม่ต่อเนื่องและไม่ตรงกับความต้องการของครู ขั้นการวางแผนการนิเทศ พบว่า การตัดสินใจกำหนดทางเลือกแก้ปัญหาในแผนการนิเทศไม่ได้มาจากการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนทั้งหมด ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ พบว่า การกำหนดระยะเวลาในปฏิทินการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน และขั้นการประเมินผลการนิเทศ พบว่า การประเมินผลการนิเทศเน้นที่ผลการปฏิบัติงานของครูมากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาแต่ละขั้นสรุปได้ ดังนี้ สถานศึกษาควรมีการประชุมเพื่อนำข้อมูลมาร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้ครอบคลุมถูกต้องตามหลักการ ควรจัดการประชุมร่วมกันทุกฝ่ายเพื่อแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ให้การนิเทศที่ทุกคนยอมรับในความรู้ความสามารถ ควรมีการกำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมสะท้อนผลด้วยการประชุมกลุ่ม PLC หลังการนิเทศอย่างจริงจัง และควรให้ทุกฝ่ายนำผลการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติในแผน มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในให้มี

ประสิทธิภาพ คือ สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อการจัดทำปฏิทินการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนที่ชัดเจน ครอบคลุมการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของครู และมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนเพื่อทบทวนให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ จัดกิจกรรมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศภายในให้ต่อเนื่องตรงกับความต้องการ ให้ครูผู้สอนทั้งหมดมีส่วนร่วมตัดสินใจ กำหนดแนวทางแก้ปัญหาในแผนการนิเทศ มีการกำหนดวันเวลาการดำเนินการให้ชัดเจน สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเน้นประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนมากกว่าการปฏิบัติงานของครู ควรมีการนำข้อมูล มาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ให้ครอบคลุมถูกต้อง แต่งตั้งผู้รับผิดชอบจากครูที่ได้รับการยอมรับ ในความรู้ความสามารถ กำกับติดตามการจัดกิจกรรมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการนำผลการดำเนินงานมาใช้เป็นข้อมูลกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปเสนอแนะว่าควรมีการวิจัย 1) การบริหารกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อการวางแผนการนิเทศการศึกษาภายในที่มี ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3) ปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมบริหาร กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ 4) ภาวะ ผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ธีรา ธรรมสา. (2565). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในการศึกษาไทยยุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒน การศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชลขันธ์ นุกอง. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพ การสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สหวิทยาเขตบางมูลนาก. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัฐกิตติ์ วงษ์สามารถ. (2566). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปุลณยวีร์ นามปน. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการ นิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2566). แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2566 - 2570. ตาก: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. (2563). คู่มือการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน (Internal Supervision Base on Classrooms). สกลนคร: กลุ่มงานนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนา คุณภาพของผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2564). รายงานการประเมินคุณภาพ ภายนอก: ผลการประเมิน SAR ภายใต้สถานการณ์ COVID-19. ตาก: โรงเรียนชุมชนบ้านพพระ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2564). การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดของประเทศไทย ปีงบประมาณ 2564. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- สุกัญญา ผดุงเทศ. (2565). แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของกลุ่มโรงเรียนแม่กุ-มหาวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุดคณิง นาสา. (2564). สภาพการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตสุตถินไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก. (2565). แผนพัฒนาจังหวัดตาก (2566 - 2570). ตาก: กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดตาก.
- อานิตา โส๊ะแห. (2565). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มพญาหนองจิก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.